

คำสั่งคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร
สาขาสังคม การบริหารราชการแผ่นดินและการบังคับใช้กฎหมาย
ที่ สค ๑๙/๒๕๖๑
เรื่อง อุทธรณ์คำสั่งมิให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารของกรมบังคับคดี
เกี่ยวกับการบังคับคดี

ผู้อุทธรณ์ : นาย ก.
หน่วยงานของรัฐที่รับผิดชอบ : กรมบังคับคดี

อุทธรณ์เรื่องนี้ได้ความว่า นาย ก. ผู้อุทธรณ์ ได้มีหนังสือ ลงวันที่ ๖ ธันวาคม ๒๕๖๐ ถึงกรมบังคับคดี ขอข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการบังคับคดี จำนวน ๒ รายการ ดังนี้

รายการที่ ๑ ข้อกำหนดหรือวิธีการ หลังจากศาลมีคำสั่งรับชำระหนี้ของเจ้าหนี้ที่กรมบังคับคดีใช้ในการชี้แจงต่อผู้ตรวจการแผ่นดิน

รายการที่ ๒ คำสั่งศาลเรื่องคำขอรับชำระหนี้ของเจ้าหนี้ ซึ่งกรมบังคับคดีใช้อ้างในการปฏิเสธการขอคืนเงินที่เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ยึดไว้

กรมบังคับคดี มีหนังสือ ที่ ยธ ๐๕๐๑/๑๖๗๔ ลงวันที่ ๑๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑ ถึงผู้อุทธรณ์ปฏิเสธการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารโดยให้เหตุผลว่า เอกสารดังกล่าวเป็นเอกสารในสำนวนคดี ประกอบกับคดีดังกล่าวยังดำเนินการไม่แล้วเสร็จ และผู้อุทธรณ์อยู่ในฐานะคู่ความสามารถขอคัดถ่ายเอกสารจากเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์โดยตรงได้เอง

ผู้อุทธรณ์มีหนังสือ ลงวันที่ ๕ มีนาคม ๒๕๖๑ ถึงประธานกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ อุทธรณ์คำสั่งไม่เปิดเผยข้อมูลข่าวสารของกรมบังคับคดี ดังกล่าว

คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารสาขาสังคม การบริหารราชการแผ่นดินและการบังคับใช้กฎหมายได้พิจารณาคำอุทธรณ์ คำชี้แจงของกรมบังคับคดี และเอกสารที่เกี่ยวข้องแล้ว ข้อเท็จจริงสรุปความได้ว่าผู้อุทธรณ์ ขอข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับเรื่องร้องเรียนของผู้อุทธรณ์ จำนวน ๒ รายการ คือ รายการที่ ๑ ข้อกำหนดหรือวิธีการแจ้งคำสั่งศาลที่สั่งเรื่องคำขอรับชำระหนี้ของเจ้าหนี้ที่ขอด้วยกฎหมายที่กรมบังคับคดีนำมาใช้อ้างในการชี้แจงต่อผู้ตรวจการแผ่นดิน เมื่อผู้ตรวจการแผ่นดินดำเนินการเรื่องที่ผู้อุทธรณ์ขอให้ตรวจสอบการปฏิบัติหน้าที่ของอธิบดีกรมบังคับคดีกรณีตอบข้อร้องเรียนฉบับลงวันที่ ๓ มีนาคม ๒๕๕๙ ของผู้อุทธรณ์โดยมิชอบ ตามที่ปรากฏในหนังสือกรมบังคับคดี ที่ ยธ ๐๕๐๑/๒๕๔๑ ลงวันที่ ๘ เมษายน ๒๕๕๙ และรายการที่ ๒ คำสั่งศาลเรื่องคำขอรับชำระหนี้ของเจ้าหนี้ที่กรมบังคับคดีใช้อ้างในการปฏิเสธการขอคืนเงินที่เจ้าพนักงาน

คำสั่ง ที่ สค ๑๙/๒๕๖๑

พิทักษ์ทรัพย์ยึดไว้ กรมบังคับคดีปฏิเสธการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารโดยให้เหตุผลว่า เป็นเอกสารในสำนวนคดี ประกอบกับคดีดังกล่าวยังดำเนินการไม่แล้วเสร็จ และผู้อุทธรณ์อยู่ในฐานะคู่ความสามารถขอคัดถ่ายเอกสารจากเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์โดยตรง ผู้อุทธรณ์จึงอุทธรณ์คำสั่งมิให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารดังกล่าว

ในชั้นพิจารณาของคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารสาขาสังคม การบริหารราชการแผ่นดินและการบังคับใช้กฎหมาย กรมบังคับคดี มีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ ยธ ๐๕๐๑/๓๒๘๓ ลงวันที่ ๑๑ เมษายน ๒๕๖๑ ถึงคณะกรรมการฯ ส่งข้อมูลข่าวสารตามอุทธรณ์มาเพื่อประกอบการพิจารณาและชี้แจงเหตุผลการปฏิเสธไม่เปิดเผยข้อมูลข่าวสารสรุปความได้ ดังนี้

๑. เนื่องจากคดีดังกล่าวอยู่ในความรับผิดชอบของกองบังคับคดีล้มละลาย ๔ อธิบดีกรมบังคับคดีจึงได้มีคำสั่งให้กองบังคับคดีล้มละลาย ๔ พิจารณา ต่อมาคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารกรมบังคับคดี ได้มีหนังสือที่ ยธ ๐๕๐๑/๕๑๙ ลงวันที่ ๑๗ มกราคม ๒๕๖๑ ถึงผู้อุทธรณ์แจ้งผลการขอคัดถ่ายเอกสารของราชการว่า เป็นเอกสารในสำนวนคดีล้มละลายของศาลล้มละลายกลาง คดีหมายเลขแดงที่ ล.๑๐๐๙๙/๒๕๕๐ ซึ่งคดียังไม่แล้วเสร็จ แต่อย่างไรก็ดี ผู้อุทธรณ์ซึ่งเป็นคู่ความในคดีสามารถที่จะมาขอคัดถ่ายเอกสารโดยตรงต่อเจ้าพนักงานพิทักษ์ได้ โดยระบุเหตุผลว่าประสงค์จะขอคัดถ่ายเอกสารไปใช้ในกิจการใด เพื่อให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ได้พิจารณาและมีคำสั่งต่อไป

๒. การที่คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารกรมบังคับคดี มิได้คัดถ่ายข้อมูลตามที่ผู้อุทธรณ์ได้ยื่นหนังสือฉบับลงวันที่ ๖ ธันวาคม ๒๕๖๐ นั้น หาได้เกิดจากเจตนาที่จะไม่เปิดเผยข้อมูลแต่อย่างใด เนื่องจากในเอกสารรายการที่ ๑ เรื่องข้อกำหนดหรือวิธีการส่งคำสั่งศาลที่ส่งเรื่องคำขอรับชำระหนี้ของเจ้าหนี้ เจ้าพนักงานพิทักษ์จะต้องปฏิบัติตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ในการยื่นและส่งคำคู่ความและเอกสารมาตรา ๖๗ - มาตรา ๘๓ ประกอบกับพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลล้มละลายและวิธีพิจารณาคดีล้มละลาย พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๔ อันเป็นข้อกฎหมายที่ได้เผยแพร่อยู่แล้วในราชกิจจานุเบกษาที่ผู้อุทธรณ์สามารถนำมาอ้างอิงได้โดยไม่ต้องให้กรมบังคับคดีคัดถ่ายพร้อมรับรองสำเนาถูกต้อง อีกทั้ง คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารกรมบังคับคดีได้นำกฎหมายทั้งสองฉบับดังกล่าวลงเผยแพร่ในเว็บไซต์กรมบังคับคดี ตามมาตรา ๗ (๔) แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ ซึ่งในเรื่องนี้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ กองบังคับคดีล้มละลาย ๔ ได้เคยแจ้งให้ผู้อุทธรณ์ทราบเป็นที่เข้าใจมาก่อนแล้ว ส่วนเอกสารรายการที่ ๒ ถือเป็นข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับสำนวนคดี ตามกระบวนการพิจารณาคดีล้มละลายตามมาตรา ๖ แห่งพระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช ๒๔๘๓ อันเป็นส่วนหนึ่งของการพิจารณาคดีตามมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ ประกอบกับผู้อุทธรณ์เป็นผู้มีส่วนได้เสียโดยเป็นคู่ความในคดีย่อมสามารถยื่นคำร้องขอคัดถ่ายเอกสารได้โดยตรงที่เจ้าพนักงานพิทักษ์ กองบังคับคดีล้มละลาย ๔ ผู้รับผิดชอบสำนวนคดีดังกล่าว ซึ่งผู้อุทธรณ์ได้เคยยื่นคำร้องขอข้อมูลข่าวสารและขอคัดถ่ายเอกสารในกรณีเดียวกันที่กองบังคับคดีล้มละลาย ๔ เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ กองบังคับคดีล้มละลาย ๔ ได้พิจารณาอนุญาตให้คัดถ่ายเอกสารดังกล่าวแล้ว

คำสั่ง ที่ สค ๑๙/๒๕๖๑

ทั้งนี้ ผู้อุทธรณ์ได้ขอคัดถ่ายเอกสารชุดเดิมบ่อยครั้ง โดยไม่มีเหตุอันสมควร คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารกรมบังคับคดีจึงจัดข้อมูลข่าวสารดังกล่าวแก่ผู้อุทธรณ์ ตามมาตรา ๑๑ วรรคหนึ่งตอนท้าย แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐

คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารสาขาสังคม การบริหารราชการแผ่นดินและการบังคับใช้กฎหมายพิจารณาแล้วเห็นว่า ข้อมูลข่าวสารรายการที่ ๑ ข้อกำหนดหรือวิธีการ หลังจากศาลมีคำสั่งรับชำระหนี้ของเจ้าหนี้ที่กรมบังคับคดีใช้ในการชี้แจงต่อผู้ตรวจการแผ่นดิน คือ ข้อกำหนดเกี่ยวกับการยื่นและส่งคำคู่ความและเอกสาร ซึ่งจะปรากฏอยู่ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๖๗ – มาตรา ๘๓ และพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลล้มละลายและวิธีพิจารณาคดีล้มละลาย พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๔ ข้อมูลข่าวสารดังกล่าวเป็นข้อมูลที่หน่วยงานของรัฐมีหน้าที่ต้องเปิดเผยเป็นการทั่วไปโดยการลงพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษา ตามมาตรา ๗ (๔) แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ ซึ่งประชาชนทั่วไปสามารถเข้าถึงและตรวจสอบได้อยู่แล้ว ไม่จำเป็นต้องให้หน่วยงานของรัฐรับรองความถูกต้องของเอกสารแต่อย่างใด ประกอบกับข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่ากรมบังคับคดีได้นำกฎหมายทั้งสองฉบับดังกล่าวลงเผยแพร่ในเว็บไซต์กรมบังคับคดี และได้เคยแจ้งให้ผู้อุทธรณ์ทราบเป็นที่เข้าใจมาก่อนแล้ว ดังนั้น ในกรณีนี้ ผู้อุทธรณ์ย่อมสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารดังกล่าวได้ที่เว็บไซต์ของกรมบังคับคดีได้โดยตรง ไม่จำเป็นต้องมีคำขอข้อมูลข่าวสารจากหน่วยงานผู้รับผิดชอบแต่อย่างใด แต่อย่างไรก็ตามเพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกแก่ผู้อุทธรณ์ กรมบังคับคดีอาจจัดหาข้อมูลข่าวสารดังกล่าวตามคำขอให้แก่ผู้อุทธรณ์ก็ได้

ส่วนข้อมูลข่าวสารรายการที่ ๒ คำสั่งศาลเรื่องคำขอรับชำระหนี้ของเจ้าหนี้ที่กรมบังคับคดีใช้อ้างในการปฏิเสธการขอคืนเงินที่เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ยึดไว้ คือ หนังสือศาลล้มละลายกลาง ที่ ศย ๓๐๐.๐๑๑/๔๑๙๕๒ ลงวันที่ ๑๙ สิงหาคม ๒๕๕๔ กรณีนี้มีประเด็นต้องพิจารณาในเบื้องต้นก่อนว่าข้อมูลข่าวสารดังกล่าวเป็นข้อมูลข่าวสารของราชการตามมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ ที่คณะกรรมการฯ จะมีอำนาจรับไว้พิจารณาตามมาตรา ๓๕ แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน ได้หรือไม่ เห็นว่า พระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช ๒๔๘๓ มาตรา ๖ บัญญัติว่า “กระบวนการพิจารณาคดีล้มละลาย” หมายความว่า กระบวนการพิจารณา ซึ่งบัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้ ไม่ว่าจะเป็นกระทำต่อศาลหรือต่อเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ ตั้งแต่เริ่มคดีจนถึงคดีสิ้นสุด การที่เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ดำเนินการเกี่ยวกับการขอรับชำระหนี้ในคดีล้มละลายซึ่งได้กระทำต่อศาลจึงถือเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการพิจารณาคดีล้มละลาย และเมื่อข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่าการดำเนินการบังคับคดีในคดีล้มละลายยังดำเนินการไม่แล้วเสร็จ ข้อมูลข่าวสารดังกล่าวจึงเป็นข้อมูลอันเกี่ยวกับการพิจารณาพิพากษาคดี ตามมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ จึงไม่อยู่ในขอบเขตอำนาจของคณะกรรมการฯ ที่จะรับไว้พิจารณาวินิจฉัยได้

คำสั่ง ที่ สค ๑๙/๒๕๖๑

ฉะนั้น อาศัยอำนาจตามมาตรา ๓๕ แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารสาขาสังคม การบริหารราชการแผ่นดิน และการบังคับใช้กฎหมาย จึงมีคำสั่งไม่รับเรื่องอุทธรณ์ไว้พิจารณา และจำหน่ายอุทธรณ์เรื่องนี้ ออกจากสารบบอุทธรณ์

รองศาสตราจารย์สมยศ เชื้อไทย	หัวหน้าคณะที่ ๓
นายสุขจิตต์ ประยูรหงส์	กรรมการ
นายจำรัส ศักดิ์จิรพาพงษ์	กรรมการ
รองศาสตราจารย์ชมพูท โกสลากร เพิ่มพูนวิวัฒน์	กรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์วรรณภา ตีระสังขะ	กรรมการ
นายธนะ ดวงรัตน์	กรรมการผู้รับผิดชอบสำนวนอุทธรณ์
สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ	วันที่ ๒๒ มิถุนายน ๒๕๖๑